

ERPA 2018

International Congresses on Education

28 June-1 July 2018
Istanbul/Turkey

ISBN: 978-605-83418-5-2

BOOK OF PROCEEDINGS

ERPA 2018

International Congresses on Education

Istanbul / Turkey

28 June -1 July 2018

BOOK OF PROCEEDINGS

ERPA International Congresses on Education 2018

BOOK OF PROCEEDINGS

© 2018, EDUGARDEN Bu kitabın tüm yayın hakları EDUGARDEN Org. Kongre ve Yay. San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne ve yazarlara aittir. Anılan kuruluşun yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltım ve dağıtım yapılamaz. Ancak yazarlar ve öğrenciler kişisel kullanım amacıyla kitabın bir bölümünü elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla çoğaltıp kullanabilirler.

Kapak Tasarımı: Hasan Şeritoğlu
Web Tasarımı: Furkan Aydın
Online Yayın Tarihi: Ağustos 2018
ISBN: 978-605-83418-5-2

EDUGARDEN ORG. KONGRE VE YAY. SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Başpınar Mah. Kemalpaşa Cad. No:6/11 54300 Hendek Sakarya TÜRKİYE
Sicil No : Merkez 26537
Hendek Vergi Dairesi: 324 044 9897
Mersis No : 0324 0449 8970 0011
Tel : +90 531 512 40 44
Faks : +90 264 295 69 56
e-posta: edugarden@yandex.com

Preface

Dear Colleagues,

Welcome to the ERPA International Congresses on Education 2018 which is held in Istanbul /Turkey. This privileged scientific event aims to contribute to the field of educational research. It has created the opportunity to bring scholars, the educational sciences, administrators, councilors, educational experts, teachers, graduate students and civil society organizations and representatives together to share and discuss theoretical and practical knowledge in the scientific environment.

In the ERPA International Congresses on Education 2014 which was held in İstanbul, 280 participants from 28 countries participated with 355 presentations under 6 branches. 225 of the presented proceedings have been published in the journal of Procedia - Social and Behavioral Sciences (Vol. 152- 2014). In the ERPA International Congresses on Education 2015 which was held in Athens, we added two new branches to the program and ERPA International Congresses on Education 2015 had become like a roof conference in which presentations from 8 different branches was carried out at the same time. 450 participants from 33 different countries participated in ERPA International Congresses on Education 2015 and a total of 506 presentations were made. There were 361 oral presentations in 84 sessions, 56 poster presentations in 4 sessions, and 89 virtual presentations in 18 sessions. Each paper has been peer reviewed by the reviewers and at the end of the review process, a total of 140 papers were accepted for publication in SHS Web of Conferences (Vol. 26-2016) and 58 papers were accepted for publication in e-book of proceedings (ISBN: 978-605-83418-0-7). In the ERPA International Congresses on Education 2016 which was held in Sarajevo, 402 proceedings and 326 of which were accepted for presentation in the congress. 267 proceedings were accepted as single oral presentation, 29 as interactive poster presentation and 30 as virtual presentation. Full texts have been peer reviewed by the reviewers and at the end of the review process, a total of 20 high quality papers were selected and accepted for publication in SHS Web of Conferences (Vol. 31-2016) and 141 papers were accepted for publication in E-Book of Proceedings (ISBN: 978-605-83418-0-7). In the ERPA International Congresses on Education 2016 which was held in Budapest/Hungary, 315 proceedings and 259 of which were accepted for presentation in the congress. 267 proceedings were accepted as single oral presentation, 12 as interactive poster presentation and 66 as virtual presentation. Full texts have been peer reviewed by the reviewers and at the end of the review process, a total of 81 high quality papers were selected and accepted for publication in SHS Web of Conferences (Vol. 31-2017) and 215 papers were accepted for publication in E-Book of Proceedings (ISBN: 978-605-83418-3-8).

In the ERPA International Congresses on Education 2018, we have received 557 proceedings and 418 of which were accepted for presentation in the congress. 341 proceedings were accepted as single oral presentation, 9 as interactive poster presentation and 68 as virtual presentation. Special thanks are given to all the reviewers, the members of the Scientific Committee and Organizing

committee. Ten branch congresses will be held concurrently in ERPA International Congresses on Education 2018;

- o ERPA International Educational Sciences Congress
- o ERPA International Science and Mathematics Education Congress
- o ERPA International Social Sciences Education Congress
- o ERPA International Health and Sports Science Education Congress
- o ERPA International Music and Fine Arts Education Congress
- o ERPA International Special Education Congress
- o ERPA International Computer Education and Instructional Technology Congress
- o ERPA International Language Education Congress
- o ERPA International Management of Education Congress
- o ERPA International Engineering and Architecture Education Congress

The main purpose in incorporating nine congresses within the scope of ERPA International Congresses on Education is to make the researchers aware of current trends in different fields, learn about the research conducted in different areas and help them discuss new trends and encourage interdisciplinary research. Therefore, the theme of the ERPA International Congresses on Education 2018 is *"Interdisciplinary Research in Education"*. Highlighting this theme does not mean underestimating or neglecting other important aspects of educational research and practice. Scholars from all over the world contributed to this unique event.

We would like to express our sincere thanks to all who took part in the organization of this International event. We would like to thank all, who contributed to the organization and helped to realize the conference with their generous intellectual support.

Assoc. Prof. Dr. Fikret SOYER
General Coordinator of ERPA International Congresses on Education 2018

Honorary

Prof. Dr. Refik TURAN
Prof. Dr. Mahmut AK
Prof. Dr. Muzaffer ELMAS
Prof. Dr. Durmuş DEVECİ
Prof. Dr. Metin ORBAY
Prof. Dr. Hülya ÇALIŞKAN
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN
Prof. Dr. Şenol BEŞOLUK

President of Turkish Historical Society
Rector of Istanbul University, Turkey
Rector of Sakarya University, Sakarya, Turkey
Rector of Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Turkey
Rector of Amasya University, Turkey
Dean of Istanbul University Hasan Ali Yücel Faculty of Education
Dean of Sakarya University Faculty of Education
Honorary President of ERPA, Turkey

General Coordinator

Assoc. Prof. Dr. Fikret SOYER

Sakarya University

Vice-General Coordinator

Assist. Prof. Dr. Ercan MASAL

Member of ERPA Directory Board

Coordinators of Branches

Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN
Prof. Dr. İsmail ÖNDER
Assoc. Prof. Dr. Nihat Gürel KAHVECİ
Assist. Prof. Dr. İrfan ŞİMŞEK
Prof. Dr. Beçir ŞABOTIĆ
Prof. Dr. Hüseyin Özkan TOPLAN
Prof. Dr. Jerono P. ROTICH
Assoc. Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Assoc. Prof. Dr. Yuliya GORELOVA
Assoc. Prof. Dr. Gabor KISS
Assoc. Prof. Dr. Melek MASAL
Assoc. Prof. Dr. Nektaria PALAIOLOGOU
Assoc. Prof. Dr. M. Barış HORZUM
Assist. Prof. Dr. Makbule TOKUR KESGİN
Assist. Prof. Dr. Fidan ÖZBEY
Assist. Prof. Dr. Dušica MILENKOVIĆ
Dr. Marcel PIKHART
Prof. Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHIR
Assist. Prof. Dr. Teodora Mihaela ICONOMESCU
Dr. Tengku Fadilah Tengku KAMALDEN
Dr. Kipchumba BYRON
Assist. Prof. Dr. Tiffany FULLER
Dr. Sergey KOLOMEYCHUK

President of ERPA
Vice- president of ERPA
İstanbul University
İstanbul University
International Novi Pazar University
Sakarya University
North Carolina A & T State University
Gazi University
Kazan Federal University
Obuda University
Sakarya University
School of Education-UoWM
Sakarya University
Abant İzzet Baysal University
Düzce University
University of Novi Sad
University of Hradec Kralove
Galati University
University Dunarea De Jos From Galati
Universiti Putra
North Carolina A & T State University
N. Carolina Agricultural&Tecnical State University
Karelian Research Centre of the RAS

Conference Secretary

Assist. Prof. Dr. Eda DEMİRHAN
Assist. Prof. Dr. İsa DEVECİ
Dr. Ayşe Nesibe KÖKLÜKAYA
Assist. Prof. Dr. Mithat TAKUNYACI
Assist. Prof. Dr. Ersin ESKİLER
Assist. Prof. Dr. Özkan Işık
Gamze ÇETİNKAYA
Özkan ERGENE
Büşra ÇAYLAN
Dr. Pınar GÜNER
Fatih KARACA
Senem GÖNENÇ
Sinan HOPCAN
Okan SİBIÇ
Dr. Burak TÜRKMAN
Dr. Nur ÜTKÜR
Ceren CİRİT
Dr. Sevda KÜÇÜK
Dr. Fidan BAYRAKTUTAN

Member of ERPA Directory Board
Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Gazi University
Sakarya University
Sakarya University
Sakarya University
Middle East Technical University
Sakarya University
Sakarya University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University
İstanbul University

Technical Staff

Furkan AYDIN
Hasan ŞERİTOĞLU

Kahramanmaraş Sütçü İmam University
Sakarya University

Scientific Committee

Prof. Dr. Ahmet Ali GAZEL	Afyon Kocatepe University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY	Çukurova University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet KAÇAR	Kastamonu University, Turkey
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Necmettin Erbakan University, Turkey
Prof. Dr. Ali BALCI	Anakara University, Turkey
Prof. Dr. A. Esra ASLAN	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Ali Fuat ARICI	Yıldız Teknik University, Turkey
Prof. Dr. A. Güler KÜÇÜKTURAN	Sakarya University, Turkey
Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ	Okan University, Turkey
Prof. Dr. Anastasia SIOPSI	Ionian University, Corfu, Greece
Prof. Dr. Anjum Bano Kazimi	Sindh Madressatul Islam University, Pakistan
Prof. Dr. Ayşe S. AKYEL	Yeditepe University, Turkey
Prof. Dr. Ayşen BAKİOĞLU	Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Bahtiyar BAKIR	Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Bećir Šabotić	International Novi Pazar University, Serbia
Prof. Dr. Bradford STRAND	North Dakota State University, USA
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ	İnönü University, Turkey
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK	Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Cemil YÜCEL	Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Prof. Dr. Cengiz AKÇAY	İstanbul Aydın University, Turkey
Prof. Dr. Ceren ÖZTEKİN	METU, Turkey
Prof. Dr. Christopher A. LUBIENSKI,	University of Illinois, USA
Prof. Dr. Elena GALISHNIKOVA	Kazan Federal University, Russian Federation
Prof. Dr. Eleni SELLA	University of Athens, Greece
Prof. Dr. Erdoğan KÖSE	Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Prof. Dr. Eti AKYÜZ LEVİ	Dokuz Eylül University, Turkey
Prof. Dr. Fatma ŞAHİN	Marmara University, Turkey
Prof. Dr. F. Gülay KIRBAŞLAR	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. François Victor Tochon	University of Wisconsin-Madison, USA
Prof. Dr. Fulya YÜKSEL ŞAHİN	Yıldız Teknik University, Turkey
Prof. Dr. Gaye TEKSÖZ	METU, Turkey
Prof. Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHIR	Galati University, Romania
Prof. Dr. Guillaume ALINIER	Hertfordshire University, UK
Prof. Dr. Gülden UYANIK BALAT	Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Hamide ERTEPINAR	İstanbul Aydın University, Turkey
Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM	İstanbul Medeniyet University, Turkey
Prof. Dr. Hanife Nalan GENÇ	Ondokuz Mayıs University, Turkey
Prof. Dr. Hasan AKGÜNDÜZ	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Hasan BACANLI	Üsküdar University, Turkey
Prof. Dr. Hilary Cooper	London University, UK
Prof. Dr. Hülya ÇALIŞKAN	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. İbrahim KOCABAŞ	Yıldız Teknik University, Turkey
Prof. Dr. İ. Hakkı DEMİRCİOĞLU	Karadeniz Teknik University, Turkey
Prof. Dr. İlhan TOKSÖZ	Trakya University, Turkey
Prof. Dr. İbrahima DIEME	Dakar University, Senegal
Prof. Dr. Jale ÇAKIROĞLU	METU, Turkey
Prof. Dr. Kubilay YAZICI	Niğde University, Turkey
Prof. Dr. M. Engin DENİZ	Yıldız Teknik University, Turkey
Prof. Dr. Mahmut SELVİ	Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI	Rouen University, France
Prof. Dr. Mehmet Durdu KARSLI	Eastern Mediterranean University, North Cyprus
Prof. Dr. Mehmet KARA	Amasya University, Turkey
Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN	Fatih Sultan Mehmet University, Turkey
Prof. Dr. Muammer DEMİREL	Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Mukadder BOYDAK OZAN	Firat University, Turkey
Prof. Dr. Murat ALTUN	Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa AYDIN	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN	Afyon Kocatepe University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU	Ege University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN	MEF University, Turkey
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN	Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Necmettin Kamil SEVİL	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Nergüz BULUT SERİN	Lefke Avrupa University, KKTC
Prof. Nilgün BİLGE	Sakarya University, Turkey
Prof. Dr. Nur NACAR LOGIE	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Oğuz SERİN	Lefke Avrupa University, KKTC
Prof. Dr. Ömer GEBAN	METU, Turkey
Prof. Dr. Özgül YILMAZ TÜZÜN	METU, Turkey
Prof. Dr. Paul ANKOMAH	N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
Prof. Dr. Paul Blair	University of Trinidad and Tobago Trinidad and Tobago, WEST INDIES
Prof. Dr. Patrizia Ghislandi	University of Trento, Italy
Prof. Dr. Ramazan ÖZEY	Marmara University, Turkey
Prof. Dr. Refik TURAN	Gazi University, Turkey
Prof. Safaa Abd El SALAM	Alexandria University, Egypt
Prof. Dr. Salih ATEŞ	Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ	Uludağ University, Turkey
Prof. Dr. Selahattin DİLİDÜZGÜN	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Selçuk HÜNERLİ	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Semra SUNGUR VURAL	METU, Turkey
Prof. Dr. Suat KARAKÜÇÜK	Gazi University, Turkey
Prof. Dr. Sevinç HATİPOĞLU	İstanbul University, Turkey
Prof. Dr. Sezgin VURAN	Anadolu University, Turkey
Prof. Dr. Şebnem TEMİR	Haliç University, Turkey
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK	Hasan Kayoncu University, Turkey
Prof. Dr. Ş. Şule ERÇETİN	Hacettepe University, Turkey
Prof. Terry SCHREUER	The Neri Bloomfield School of Design, Israel

Prof. Dr. Türkan ARGON
Prof. Dr. Tzina KALOGIROU
Prof. Dr. Uğur TEKİN
Prof. Dr. Vefa TAŞDELEN
Prof. Dr. Yasin SOYLU
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY
Prof. Dr. Yavuz ERİŞEN
Prof. Dr. Yıldız KOCASAVAŞ
Prof. Dr. Yusuf CERİT
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR
Prof. Dr. Zekeriya NARTGÜN
Prof. Dr. Ziya SELÇUK
Assoc. Prof. Dr. Belaid Akil ABDELKADER
Assoc. Prof. Dr. Ahmet AKKAYA
Assoc. Prof. Dr. Ahmet BAŞAL
Assoc. Prof. Dr. Albina SIRAZEEVA
Assoc. Prof. Dr. Ali MEYDAN
Assoc. Prof. Dr. Ali Çağatay KILINÇ
Assoc. Prof. Dr. Anisa KHUSAINOVA
Assoc. Prof. Dr. Aydın BALYER
Assoc. Prof. Dr. Bahri ATA
Assoc. Prof. Dr. Bayram BAŞ
Assoc. Prof. Dr. Bayram BIÇAK
Assoc. Prof. Dr. Bayram ÇETİN
Assoc. Prof. Dr. Beyza Merve AKGÜL
Assoc. Prof. Dr. Canan LAÇIN ŞİMŞEK,
Assoc. Prof. Dr. Catherine Dimitriadou
Assoc. Prof. Dr. Cem GERÇEK
Assoc. Prof. Dr. Coşkun KÜÇÜKTEPE
Assoc. Prof. Dr. Deniz KOÇOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Dilek ÇAĞIRGAN GÜLTEN
Assoc. Prof. Dr. Doğan YÜKSEL
Assoc. Prof. Dr. Ece KARŞAL
Assoc. Prof. Dr. Ekaterina ZALYAIEVA
Assoc. Prof. Dr. Elvan ŞAHİN
Assoc. Prof. Emre İKİZLER
Assoc. Prof. Dr. Erhan ERTEKİN
Assoc. Prof. Dr. Eren CEYLAN
Assoc. Prof. Dr. Ergün RECEPOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Erkan TEKİNARSLAN
Assoc. Prof. Dr. Erkan Faruk ŞİRİN
Assoc. Prof. Dr. Esra İŞMEN GAZİOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Evgeniya ZHURAVLEVA
Assoc. Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ
Assoc. Prof. Dr. Fehmi ÇALIK
Assoc. Prof. Dr. Fikret RAMAZANOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Funda SAVAŞCI AÇIKALIN
Assoc. Prof. Dr. George Iordanidis
Assoc. Prof. Dr. Gonca Yangın EKŞİ
Assoc. Prof. Dr. Gulnara KALGANOVA
Assoc. Prof. Dr. Güney HACİOMEROĞLU
Assoc. Prof. Dr. Gökmen ÖZMENTEŞ
Assoc. Prof. Dr. Hakan ÜLPER
Assoc. Prof. Dr. Hakkı ULUCAN
Assoc. Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Assoc. Prof. Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ
Assoc. Prof. Dr. Hamza ÇALIŞICI
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin KIRIMOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Işıl KOÇ SARI
Assoc. Prof. Dr. J. Phylis ROTICH
Assoc. Prof. Dr. Kamuran TARIM
Assoc. Prof. Dr. Kaya YILDIZ
Assoc. Prof. Dr. Levent DENİZ
Assoc. Prof. Dr. Levent ERASLAN
Assoc. Prof. Dr. Liliya ISMAGILOVA
Assoc. Prof. Dr. Liliya VALEEVA
Assoc. Prof. Dr. Lütfü İLGAR
Assoc. Prof. Dr. Manolya AKIN
Assoc. Prof. Dr. Marina KUDRYAVTSEVA
Assoc. Prof. Dr. Mehmet KANDEMİR
Assoc. Prof. Dr. Mehmet BAYANSALDUZ
Assoc. Prof. Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR
Assoc. Prof. Dr. Melek MASAL
Assoc. Prof. Dr. Murat KİRİŞÇİ
Assoc. Prof. Dr. Mustafa ÇAKIR
Assoc. Prof. Dr. Mustafa ÖZMUSUL
Assoc. Prof. Dr. Müjgan İNÖZÜ
Assoc. Prof. Dr. Mürsel BİÇER
Assoc. Prof. Dr. Nadir ÇELİKÖZ
Assoc. Prof. Dr. Nejla YÜRÜK
Assoc. Prof. Dr. Nektaria Palaiologou
Assoc. Prof. Dr. Nusret RAMAZANOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Oksana POLYAKOVA
Assoc. Prof. Dr. Ömer ZAİMOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Özlem ÖRSAL
Assoc. Prof. Dr. Remziye CEYLAN
Assoc. Prof. Dr. Rimma MARDANSHINA
Assoc. Prof. Rüçhan ŞAHİNOĞLU ALTINEL
Assoc. Prof. Dr. Said TAŞ
Assoc. Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU

Abant İzzet Baysal University, Turkey
National and Kapodistrian University of Athens, Greece
Istanbul Aydın University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
Atatürk University, Turkey
Gazi University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Marmara University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
TED University, Turkey
Universite Djilali Boumaama of Khemis Miliana, Algeria
Adıyaman University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Nevşehir University, Turkey
Karabük University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Yıldız Teknik University, Turkey
Gazi University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
Akdeniz University, Turkey
Gazi University, Turkey
Gazi University, Turkey
Sakarya University, Turkey
University of Western Macedonia, Greece
Hacettepe University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Selçuk University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Kocaeli University, Turkey
Marmara University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
METU, Turkey
Marmara University, Turkey
Necmettin Erbakan University, Turkey
Ankara University, Turkey
Kastamonu University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Selçuk University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Celal Bayar University, Turkey
Sakarya University, Turkey
Sakarya University, Turkey
İstanbul University, Turkey
University of Western Macedonia, Greece
Gazi University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Akdeniz University, Turkey
Mehmet Akif Ersoy University, Turkey
Erciyes Sakarya University, Turkey
Sakarya University, Turkey
Ağrı İbrahim Çeçen University, Turkey
Ondokuz Mayıs University, Turkey
Mustafa Kemal University, Turkey
İstanbul University, Turkey
N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
Çukurova University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Marmara University, Turkey
Kırıkkale University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Kazan Federal University, Russian Federation
İstanbul University, Turkey
Mersin University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Kırıkkale University, Turkey
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Selçuk University, Turkey
Sakarya University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Marmara University, Turkey
Harran University, Turkey
Hacettepe University, Turkey
Gaziantepe University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
Gazi University, Turkey
University of Western Macedonia, Greece
Marmara University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Akdeniz University, Turkey
Osmangazi University, Turkey
Yıldız Teknik University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Marmara University, Turkey
Süleyman Demirel University, Turkey
Fırat University, Turkey

Assoc. Prof. Dr. Selahattin AKPINAR
Assoc. Prof. Dr. Serap EMİR
Assoc. Prof. Dr. Sergül DUYGULU
Assoc. Prof. Dr. Serkan İBİŞ
Assoc. Prof. Dr. Serkan ÖZEL
Assoc. Prof. Dr. Süleyman AVCI
Assoc. Prof. Dr. Süleyman YAMAN
Assoc. Prof. Dr. Sümmani EKİCİ
Assoc. Prof. Dr. Şebnem SARVAN CENGİZ
Assoc. Prof. Dr. Şenay NARGÜN
Assoc. Prof. Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN
Assoc. Prof. Dr. Tatyana BAKLASHOVA
Assoc. Prof. Dr. Turhan TOROS
Assoc. Prof. Dr. Vasiliki Papadopoulou
Assoc. Prof. Dr. Vlasta Hus
Assoc. Prof. Dr. Yasemin ESEN
Assoc. Prof. Dr. Yasemin YILDIRIM USTA
Assoc. Prof. Dr. Yasin DOĞAN
Assoc. Prof. Dr. Yunus YILDIRIM
Assoc. Prof. Dr. Yuliya GORELOVA
Assoc. Prof. Dr. Yurdağül DİKMEN
Assoc. Prof. Dr. Yusuf CAN
Assoc. Prof. Dr. Zarife SEÇER
Assist. Prof. Dr. Adem SORUÇ
Assist. Prof. Dr. Ahmet AĞIR
Assist. Prof. Dr. Ahmet YIKMIŞ
Assist. Prof. Dr. Ahmet Faruk LEVENT
Assist. Prof. Dr. Alper Cenk GÜRKAN
Assist. Prof. Dr. Aysel GÜNEY
Assist. Prof. Dr. Ayşegül Şükran ÖZ
Assist. Prof. Dr. Bedriye AK
Assist. Prof. Dr. Birgül CERİT
Assist. Prof. Dr. Bora DEMİR
Assist. Prof. Bülent ERUTKU
Assist. Prof. Dr. Çiğdem ASLAN
Assist. Prof. Dr. Dilek İNAL
Assist. Prof. Dr. Duygu Harmandar DEMİREL
Assist. Prof. Dr. Emre EV ÇİMEN
Assist. Prof. Dr. Elena GRIGORIEVA
Assist. Prof. Dr. Esin TEZBAŞARAN
Assist. Prof. Dr. Estelle DAVUTOĞLU
Assist. Prof. Dr. Faruk KURAL
Assist. Prof. Dr. Güneş YAVUZ
Assist. Prof. Dr. Görsev SÖNMEZ
Assist. Prof. Dr. Hatice Kübra GÜLER
Assist. Prof. Dr. Hülya KULAKÇI
Assist. Prof. Dr. Iconomescu TEODORA-MIHAELA
Assist. Prof. Dr. Irina SOLODKOVA
Assist. Prof. Dr. Grazyna Kilianska-Przybylo
Assist. Prof. Dr. Gülbahar KORKMAZ ASLAN
Assist. Prof. Dr. John Betsas
Assist. Prof. Dr. Kenan DİKİLİTAŞ
Assist. Prof. Dr. Leyla ULUS
Assist. Prof. Dr. Marina MOSOLKOVA
Assist. Prof. Dr. Mehmet DEMİREL
Assist. Prof. Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU
Assist. Prof. Dr. Mehmet ULUKAN
Assist. Prof. Dr. Michail Kalogiannakis
Assist. Prof. Dr. Muammer Ergün
Assist. Prof. Dr. Murat ÖZMADEN
Assist. Prof. Dr. Mustafa ALTINKÖK
Assist. Prof. Dr. Mustafa OTRAR
Assist. Prof. Dr. Mustafa ÜREY
Assist. Prof. Dr. Müfit ŞENEL
Assist. Prof. Müge GÖKER
Assist. Prof. Nazlı Gülgün ELİTEZ
Assist. Prof. Dr. Nevin ÇITAK BİLGİN
Assist. Prof. Dr. Noemi KERESZTES
Assist. Prof. Dr. Nuran AKYURT
Assist. Prof. Dr. Nuriye YILDIRIM ŞİŞMAN
Assist. Prof. Dr. Özlem İLKER ETUŞ
Assist. Prof. Dr. Recep CENGİZ
Assist. Prof. Dr. Semra Kıranlı GÜNGÖR
Assist. Prof. Dr. Seunghwan LEE, Kookmin University
Assist. Prof. Dr. Sevil ALBAYRAK
Assist. Prof. Dr. Sezer KÖSE BİBER
Assist. Prof. Dr. Sibel ÖZAFŞARLIOĞLU SAKALLI
Assist. Prof. Dr. Suzan ORHAN
Assist. Prof. Dr. Tiffany FULLER
Assist. Prof. Dr. Tuğba Seda ÇOLAK
Assist. Prof. Dr. Üzeyir ÇAĞLAR
Assist. Prof. Dr. Wenyu LIU
Dr. Sophia ANASTASIOU
Dr. Tengku Fadilah Binti Tengku KAMALDEN
Dr. Kipchumba BYRON
Dr. Samantha SEITER
Dr. Ferman KÖNÜKMAN
Dr. Ayşegül NERGİS
Dr. Mustafa Sait ERZEYBEK

Karamanoğlu Mehmetbey University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Hacettepe University, Turkey
Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey
Boğaziçi University, Turkey
Marmara University, Turkey
Ondokuz Mayıs University, Turkey
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
Manisa Celal Bayar University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Mersin University, Turkey
University of Western Macedonia, Greece
University of Maribor, Slovenia
Ankara University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Adıyaman University, Turkey
Mersin University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Sakarya University, Turkey
Muğla Sıtkı Koçman University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Sakarya University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Marmara University, Turkey
Gazi University, Turkey
Bilecik Seyh Edebali University, Turkey
Mustafa Kemal University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Çanakkale 18 Mart University, Turkey
Marmara University, Turkey
İstanbul University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Dumlupınar University, Turkey
Eskişehir Osmangazi University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
İstanbul University, Turkey
TOBB Ekonomi ve Teknoloji University, Turkey
Yeditepe University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Hasan Kalyoncu University, Turkey
Düzce University, Turkey
Bülent Ecevit University, Turkey
University Dunarea De Jos From Galati, Romania
Kazan Federal University, Russian Federation
University of Silesia, Poland
Pamukkale University, Turkey
University of Western Macedonia, Greece
Bahçeşehir University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Kazan Federal University, Russian Federation
Dumlupınar University, Turkey
Sakarya University, Turkey
Adnan Menderes University, Turkey
University of Crete, Greece
Kastamonu University, Turkey
Adnan Menderes University, Turkey
Akdeniz University, Turkey
Marmara University, Turkey
Karadeniz Teknik University, Turkey
Ondokuz Mayıs University, Turkey
Marmara University, Turkey
Sakarya University, Turkey
Abant İzzet Baysal University, Turkey
Szeged University, Hungary
Marmara University, Turkey
Düzce University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Manisa Celal Bayar University, Turkey
Eskişehir Osmangazi University, Turkey
South Korea
Kırıkkale University, Turkey
İstanbul University, Turkey
Uşak University, Turkey
Sakarya University, Turkey
N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
Düzce University, Turkey
Gazi University, Turkey
Dalian Maritime University, China
Business School, TEI of Central Greece
Universiti Putra, Malaysia
North Carolina A & T State University, USA
Oxford University, UK
Qatar University, Qatar
Yeni Yüzyıl University, Turkey
Dumlupınar University, Turkey

TABLE OF CONTENTS

Investigating the Sources of Collective Efficacy in Group Work of Preservice Science Teachers	1
The Effect of Collective Efficacy on Group Performance regarding Preparing Science Lesson Plans	5
Lise Öğrencilerinin Potansiyel Enerji Kavramına Yönelik Bilişsel Yapılarının Araştırılması	10
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Girişimci Özelliklerinin Sanal Zorbalıkla Baş Etme Stratejileri Açısından İncelenmesi	17
Investigation of Pre-service Elementary Science Teachers and Pre-service Primary School Teachers Opinions about Project Based Learning and Problem Based Learning	25
Öğretmen Adaylarının Bilimsel Bir Araştırma Tasarlayabilme Durumları ve Görüşlerinin Belirlenmesi	30
Madde ve Isı Ünitesi'nin Öğretiminde Kullanılan Eğitsel Oyunların Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi	36
Eğitsel Oyunların Fen Bilgisi Dersinde Kullanımının Öğrenci Motivasyonu ve Derse Tutumuna Etkisi	42
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Derslere Yönelik Tutum ve Motivasyonlarında Eğitsel Oyunların Etkisinin Belirlenmesi	51
High School Students' Metaphorical Perceptions about the Concept of Physics	61
Fen Bilimleri Konularının Günlük Hayattaki Yeri Dersinin Öğretmen Adaylarının Kavram ile Bağlam İlişisini Oluşturabilmeleri Üzerine Etkisi	70
Middle School Students' Mental Models of the Water Cycle	77
Pre-service Science Teachers' Skills on Problem/Issue Analysis in Environmental Education	81
Examination of Seventh Grade Students' Self-Efficacy Beliefs towards Scientific Literacy in Terms of Some Variables	85
Matematik Öğretmen Adayları ile STEM Etkinlik Örneği: Köprü Yapımı	90
Matematik Öğretmen Adayları ile Bilimin Doğası Etkinlik Örneği: Yeni Toplum Etkinliği	98
Application of Draw an Engineer Test (DAET) for a Better Understanding of Middle School Students' Conceptions of Engineering	104
Different Aspects of Function in Pre-service Mathematics Teachers' Function Lesson Plans	118
Identity Development of Novice Teachers of Mathematics: A Longitudinal Study	125
Determination of the Statistical Literacy Differences between Mathematics and Science Teachers	132
How the Seventh Grade Students Visualize Atomic Structure and Models*	139
Measuring Students' Emotions in Science Courses: The Achievement Emotions Questionnaire- Science	146
Effect of Documentary Films on Students' Attitude toward Science	155
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının STEM Eğitime Yönelik Metaforik Algıları	161
Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Sosyobilimsel Konulardaki Pedagojik Alan Bilgilerinin İçerik Temsil Formu ile İncelenmesi	170
Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Antibiyotik Direncini Açıklayabilme Durumlarının İncelenmesi	175
Üniversite öğrencilerinin matematiğe yönelik kaygı ve tutumları: Türkiye ve İspanya karşılaştırması	182
Engineering Faculty Students Attitude, Motivation and Self-Efficacy toward Chemistry	187
Increasing Engineering Students Role as a Renewable Energy Agents Using Participatory Learning and Action	193
Internet Based Electronics Distributed Control System Laboratory in Polytechnic Vocational Education	198
Üniversite Öğrencilerinin Bilgisayarda Oyun Oynama Alışkanlıkları ve Bilgisayar Oyun Tercihlerinin İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği	203
Gifted students' engagement in science classes	211
Lisansüstü Öğrencilerin Çevrimiçi Ortamlarda Topluluk Hissi Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	217

The Importance of Social and Emotional Development of Primary School Children in the Learning Process of Literacy Skills	222
Bilgisayar Destekli Eğitimin İlke, Amaç, Yarar ve Sınırlılıklar Açısından Değerlendirilmesi*	228
Eğitim Kurumlarında Görülen Toplumsal Cinsiyet Konusunun Farklı Kuramlar Açısından Değerlendirilmesi*	232
Using of CAD Training Program to Retrain Specialists Taking into Account their Adaptation in Labor Market	238
Psikolojik Belitilerin Yordayıcısı Olarak Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi	245
Öğretmenlerin Okullarındaki Yaşam Kalitesine İlişkin Algılarının İncelenmesi*	255
Haz Erteleme ile Boyun Eğme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	273
Sosyal Anksiyete-Reddedilme Duyarlılığı ve Psikolojik Belirtilerin Yapısal Eşitlik Modeliyle İncelenmesi	281
Don't Bother Your Pretty Little Head Otherwise You can't Enjoy Life	287
Is Happiness Priceless? Valuing Happiness can Lead to Unhappiness	293
Öğretmen Adaylarının Kişilik Yapılarına Göre Akademik Branş Memnuniyetleri ve Öğretmenliğe Hazır Olma Durumları	299
Öğretmen Adaylarının Değişime Hazır Olma Durumları ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri	304
The Role of Experiential Avoidance and Mindfulness on Self-Esteem Levels of METU Students	310
Loneliness, Mindfulness, Daily Online Social Networking Time and Duration of Romantic Relationship with regard to Problematic Internet Use	314
Özel yetenekli ortaokul öğrencilerinde okul tükenmişliğinin değerlendirilmesi*	317
A Continuing Professional Development Program on Designated Person Ashore (DPA) Position in Ship Management Companies	325
Developing A Maritime Course on Human Reliability Assessment in Shipboard Operations Via Problem-Based Gaming Practices	329
Türkiye’de Psikolojik Danışman Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar: Güncel Bir Durum Değerlendirmesi	335
Affetme Esnekliği ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	341
Bolonya Süreci Temelinde Evrensel Tasarım İlkeleri Dersi*	349
Analysis of the Departments of Interior Architecture and Educational Programs in Turkey	355
Görsel Sanatlar Alanı Öğrencilerinin Eleştirel Düşünce Becerisi Eğilimleri	362
Fitness Merkezi Müşterilerinin Hizmet Kalitesine Yönelik Beklentilerinin Değerlendirilmesi	367
Normal Gelişim Gösteren Çocukların Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarla Rekreatif Etkinlikler Aracılığı ile Kaynaştırılması Sonucunda Oluşan Bakış Açısının İncelenmesi	372
Psychometric Properties of the Spanish Version of the Situational Motivation Scale (SIMS) in Physical Education Lessons	380
Effects on Schoolchildren's Social Skills through a TPSR Model-based Programme in Physical Education	385
Aile Yanında Yaşayan ve Yaşamayan Çocukların Rekreatif Etkinliklere Katılımlarının Önündeki Engellerin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi	390
Ectopic Pregnancy Simulation Scenerio for Approaching Acute Abdominal Pain; A Teaching module for Medical Students	401
Tıp Öğrencilerinin Tıpta Bilimsel Okuryazarlık Hakkındaki Bilgi Düzeyleri	404
Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Gençlere Sunduğu Gençlik Projelerinin Değerlendirilmesi	407
Marmara Bölgesi'ndeki İzci Liderlerinin İzcilik Faaliyetlerine Katılım Nedenleri Ve Motivasyonel Faktörlerin Analizi*	410
Farklı Ortaöğretim Programlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları	416

Olimpiyat Şampiyonu Türkiye İşitme Engelli A Milli Erkek Hentbol Takımının Fiziksel Ve Fizyolojik Özelliklerinin Değerlendirilmesi	422
Geleneksel Türk Okçuluğuna Genel Bakış	429
Evsel Katı Atıkların Açık Hava Rekreasyon Alanlarına Etkileri	435
Lise Öğrencilerinin Akademik Gütülenme ile Beden Eğitimi Dersine Olan Tutumlarının İncelenmesi	445
Spor Yapma Durumu Ve Spor Yapma Süresine Göre Yalnızlık, Mobil Telefon, İnternet Ve Oyun Bağımlılığının İncelenmesi	451
Üniversiteye Hazırlanan Öğrencilerde Sosyal Görünüş Kaygısının Spor Yapan ve Yapmayan Açısından İncelenmesi	455
Yetişkinlerin İnternet Kullanma Durumu ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler ile İlişkisi	461
Hemşirelik Mezunlarının Mezuniyet Sonrası Profilleri	467
Üniversite Öğrencilerinin Yabancılaşma Düzeyleri İle Sosyal Destek Sistemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	472
Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz-Düzenleme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	477
Hemşirelik Öğrencilerinin Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme Yöntemine İlişkin Görüşleri	481
Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşam Becerilerinin Bazı Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi	485
Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	489
A Review of the Attitudes of the Academic and Administrative Personnel Employed in a Foundation University to Time Management	493
Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Deneyim Ve Eleştirel Düşünme Becerisinin Hemşirelik Tanılarını Algılama Düzeyine Etkisi	498
Ortaokul Öğrencilerinde Bilgisayar Bağımlılığının Fiziksel Sağlık Sorunlarına Etkisinin İncelenmesi	503
Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Spora Karşı Tutumlarının Yaşam Doyum Düzeylerine Ve Psikolojik İyi Olma Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği)	508
Bayan Futbolcuların Hayal Etme Düzeylerinin Spora Özgü Başarı Motivasyonuna Etkisinin İncelenmesi	513
Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Uyum Düzeylerinin Başarı Yönelimlerine Etkisinin İncelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği)	517
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1 – 4 Sınıf Öğrencilerinin Rekabet Etme Düzeylerinin İncelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği)	522
Yaşlı Bireylerde Fiziksel Aktivite Seviyelerinin Eğitim Düzeyleri Açısından İncelenmesi	526
Kayseri İli Milli Eğitime Bağlı Ortaokul Öğrencilerinin Obezite Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi.	531
The Effect of Kangoo Jumps On Dynamic Balance Ability and Strength in Badminton Players	536
Determination of dart throwing performance according to laterality and gender	540
Üniversite Öğrencilerin Sosyal Medya Bağımlılığı (Erciyes Üniversitesi Örneği)	543
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Girişimcilik, Sosyal İstenirlik ve Özgünlük Düzeylerinin İncelenmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği)	547
Kadın ve Erkek Futbolcuların Sporcu Kimlik Algı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Kayseri İli Örneği)	552
Rekreatif Amaçlı Spor Merkezlerine Giden Bireylerin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin İncelenmesi (Kayseri İli Örneği)	557
Sporda Sponsorluk Kavramı Çalışmalarının Kategorik Olarak İncelenmesi: Alan yazın Üzerine Bir Araştırma	562
Spor Örgütü Çalışanlarında Örgütsel Güven Algısının İşyeri Yılmazlığı Üzerine Etkisi	569
Spor Örgütü Çalışanlarında Örgütsel Güven Algısının Bireysel Performans Üzerine Etkisi	575
Okçularda Life Kinetik Antrenmanının Dikkat, El-Göz Koordinasyonu Ve Atış Performansı Üzerine Etkisi	580

Göçmen Çocukların Spor Yoluyla Topluma Kazandırılması	588
Ergenlik Dönemi Bireylerin Sosyal Görünüş Kaygıları ile Fiziksel Aktiviteye Yönelik Davranış Değişim Basamakları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	595
Spor Lisesi Öğrencileri ve Diğer Lise Öğrencilerinin Benlik Saygıları İle Fiziksel Aktiviteye Yönelik Davranış Değişim Basamaklarının Karşılaştırılması	600
Hentbolcularda Algılanan Liderlik Davranışının Yaş ve Deneyim Açısından İncelenmesi	604
Examining Turkish EFL learners' Use of Conjunctions: Their Merits and Limits in Persuasive Writing	609
Think Aloud: A Useful Reading Technique to Mirror Successful Readers' Mental and Thought Processes	615
Fostering Learners' Communicative Competence in an EFL Classroom through Culturally-Based Reading Texts	624
Developing and Implementing Listening and Speaking Tests for High School Learners in Turkey	633
Evaluation of the English Course books: Young and Beginner	636
A General Education 4.0 Framework for Future Education Institutions	638
Sosyal Medya Bağımlılığı ve Bilişsel Hatalar İlişkisi	645
Örgüt Kültürünün Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi	654
Duygusal Zekanın Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Örneği	658
Türkiye'de Eğitim Alanındaki Sözlü Tarihe İlişkin Çalışmaların İncelenmesi	662
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Görüşleri	669
Ortaokul Öğrencilerinin Seçmeli Ders Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin Araştırılması	676
Critical Thinking in Relation with Educational Technologies	685
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Beşinci Sınıf Ders Kitaplarına İlişkin Görüşleri	693
Tarih Öğretiminde Arşiv Belgesi Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi	701
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Gelişmeleri Takip Etme ve Uygulama Durumları	708
High School Graduates' Perceptions of Online Studying: A Qualitative Study of Future Students Familiarity and Intentions for Online Studying	715
Sınıf Öğretmenleri ve İlkokul Velilerinin Veli Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi	721
Bağlamsal Öğrenme Ortamında Geogebra Yazılımı Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi ve Öğrenci Görüşleri	736
The Influence of Organizational Culture and Grit Towards Organizational Citizenship Behaviour in Education Institution	742
Pre-Service Physics Teachers' Difficulties with Controlled Experiments in The Physics Laboratory	753

Öğretmen Adaylarının Kişilik Yapılarına Göre Akademik Branş Memnuniyetleri ve Öğretmenliğe Hazır Olma Durumları

Duygu Gür Erdoğan^{a1}, Demet Zafer Güneş^b, Gülден Kaya Uyanık^a

^aSakarya University, Sakarya, 54300, Turkey

^bIstanbul Sabaattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Turkey

Özet

Bu çalışmada öğretmen adaylarının kişilik yapıları ile akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumlarının arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma, eğitim fakültelerinin farklı bölümlerinde pedagojik formasyon alan öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Çalışmada Yıldırım ve Kalman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan dört faktörlü ve 20 maddeden oluşan öğretmenliğe Hazır Olma Ölçeği, Gür-Erdoğan ve Arsal (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan tek faktörlü ve 6 maddeden oluşan akademik branş memnuniyeti ölçeği ve Horzum, Ayas ve Padır (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Beş faktörlü Kişilik Ölçeği uygulanmıştır. Çalışmada verilerin analizinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen adaylarının, kişilik yapıları ile akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki korelasyonel ilişkiler irdelenmiştir.

Anahtar kelimeler:

kişilik, akademik branş memnuniyeti, öğretmenliğe hazır olma

1. Giriş

Bireylerin davranışlarının pek çok nedeni olabilir ve bu nedenlerden bir tanesinin de bireylerin kişilik yapıları olduğu söylenebilir. Çünkü bir insanın yaşadığı kültürdeki diğer insanlardan farklı olduğu, duygu, düşünce ve davranış biçimlerini yansıtan nispeten kalıcı özelliklerine kişilik denir (DeYoung, 2015; Kandler, Zimmermann, & McAdams, 2014; McCrae & Costa, 2008: Akt: Wrzus & Roberts, 2017). Devamlı olarak içten ve dıştan gelen uyarıcıların etkisi altında olan kişilik, bireyin biyolojik ve psikolojik, kalıtsal ve edinilmiş bütün yeteneklerini, güdülerini, duygularını, isteklerini, alışkanlıklarını ve bütün davranışlarını içine alır (Yelboğa, 2006). McCrae ve Costa (1989), kişiliği, bireyin farklı durumlarda ortaya koyduğu davranışları açıklayan, sürekliliği olan, kişilerarası, duygusal, motivasyonel, deneyime dayalı etkileşim tarzı olarak tanımlamıştır (Doğan, 2013). Her birey, hayat görüşü bakımından diğerlerinden farklı özelliklere sahiptir ve bu onun diğer insanlardan farklılığını oluşturur. Kültür kavramı nasıl toplumun yaşama biçimini gösteriyor ise, kişilik kavramı da bireyin yaşama biçimini ifade etmektedir (Erkuş & Tabak, 2009). Bu durumda bireyin seçimlerinde, hayata bakış açıları, hayata yönelik memnuniyetlerinde kişilik önemli bir faktördür. Bireylerin yaşadığı çevre sosyo kültürel ortamları, okudukları okullar hatta okudukları bölümler, geleceğe yönelik bakış açıları ile kişilikleri arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Bireyin sahip olduğu kişilik tipi, onun algılama ve çevresinde olup bitenleri yorumlama seklini etkiler ve böylece bireyin çeşitli faaliyetlerde gösterdiği performans değişir (McClure, 1993; Akt: Yücel & Kaynak-Taşçı, 2008). Barrick ve Mount (1991), Tett, Jackson ve Rothstein (1991), Salgado (1997), beş faktör kişilik modelinin performansın geçerli bir belirleyicisi olduğunu bulmuşlardır (Akt: Kubat & Kuruüzüm, 2010). Özellikle üniversite öğrencisi tarafında uzmanlık alanı olarak seçtiği akademik çalışma konusu ve ya, içerisinde belirli bir alan veya disiplin bulunan müfredat programından memnun olma durumu (Merriam-Webster Dictionary, 2011; Major, 2012, Akt: Gür-Erdoğan, 2014) olarak tanımlanan akademik branş memnuniyeti öğrencilerin kişisel yapılarına bağlı olarak bir performans göstergesi olarak ele alınabilir. Çünkü akademik branş memnuniyeti akademik, kişisel ve mesleki başarıyı öngörür.

¹ Sorumlu yazar adresi: Sakarya University, Sakarya, 54300, Turkey
e-posta: dgur@sakarya.edu.tr

Öğrenciler üniversite sırasında araştırma ve kararlılık süreçlerinden geçerken kendi kişiliklerini geliştirmektedirler. Bu durumun onların öğretmenliğe hazır olma durumlarını da etkileyeceği ön görülmektedir. Bir öğretmen adayının öğretmenliğe hazır olma durumu eğitim sistemi içerisinde önemli bir faktördür. Dünyanın her yerinde öğretmen adaylarının aldıkları hizmet öncesi eğitim sonucunda etkili bir öğretmen olmak ve öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak için gereken yeterliklere sahip olması beklenmektedir. Çünkü nitelikli öğrenci ve okul çıktılarının elde edilmesinde, birçok değişkenin yanı sıra, öğretmenlik mesleğinin özellikleri ve öğretmenlik mesleğini yakından etkileyen öğretmen eğitimi ve öğretmen adaylarının özellikleri ve öğretmen adaylarının öğretmen olma konusunda gerçekten hazır olma durumları da etkilidir. Bu ifadeden yola çıkarak öğretmen adaylarının özelliklerini bize yansıtan kişilik yapıları, öğretmenlik mesleğini yakından etkileyen mesleki akademik branş memnuniyetleri ve öğretmen olma konusunda hazır olma durumlarının eğitimin kalitesini ve gelecek nesil öğrenci niteliğini etkileyecek önemli değişkenler olarak ele alabiliriz. Bu amaç doğrultusunda planlanan çalışmada öğretmen adaylarının kişilik yapılarına ile akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

2. Yöntem

Çalışmanın temel amacı öğretmen adaylarının kişilikle akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Tablo 1. Demografik özellikler

	Demografik özellikler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	264	60,7
	Erkek	115	30,3
Bölüm	İngilizce öğretimi	79	20,8
	PDR	133	35,1
	Matematik Eğitimi	61	16,1
	Okul Öncesi Eğitimi	45	11,9
Üniversite	Türkçe Eğitimi	61	16,1
	Devlet	230	60,7
	Vakıf	149	39,3

2.2. Veri Toplama Araçları

Öğretmenliğe Hazır Olma Ölçeği: Yıldırım & Kalman (2017) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek dört faktörlü bir yapıdan (Etkili Öğrenme Ortamı Oluşturma, Öğretim Sürecini Tasarlama, Teknopedagojik Yeterlik ve Öğreneni Anlama) ve 20 maddeden oluşmaktadır

Akademik branş memnuniyeti ölçeği: Gür-Erdoğan & Arsal (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek tek faktörlü ve 6 maddeden oluşmaktadır.

Beş faktörlü Kişilik Ölçeği; Horzum, Ayas & Padır (2017) tarafından Türk kültürüne uyarlanan ölçek 5 boyut (dışadönüklük, yumuşak başlılık, öz-denetim, duygusal denge (nörotizm) ve deneyime açıklık) ve 10 maddeden oluşmaktadır.

2.3. Verilerin Analizi

Yapılan bu çalışmada öğretmen adaylarının kişilik yapıları ile akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki ilişki ayrı ayrı incelenmiştir. Bu amaç doğrultusundan toplanan veriler Korelasyon analizi sperman rho ile test edilmiştir. Tüm analizler için SPSS 24 paket programı kullanılmıştır.

3. Bulgular

Akademik Branş Memnuniyeti;

Tablo 2. Öğretmen adaylarının kişilik yapılarına göre akademik branş memnuniyeti arasındaki korelasyon değerleri

Kişilik	Akademik Branş Memnuniyeti	
	r	p
1.Dışadönüklük	.155**	.002
2.Yumuşakbaşlılık	.227**	.000
3.Özdenetim	.256**	.000
4.Nörotiklik	.088	.087
5.Deneyime Açıklık	.303**	.000

Tablo 2 incelendiğinde Öğretmen adaylarının akademik branş memnuniyetlerinin kişilik yapısıyla olan ilişkileri incelendiğinde nörotik kişilik yapısıyla anlamlı bir ilişki bulunmazken ($r=.088$, $p>0.05$), dışadönüklük ($r=.155$, $p<.01$), yumuşakbaşlılık ($r=.227$, $p<.01$), özdenetim ($r=.256$, $p<.01$) ve deneyime açıklık ($r=.303$, $p<.01$) ile arasında anlamlı pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Öğretmenliğe Hazır Olma;

Tablo 3. Öğretmen adaylarının kişilik yapılarına göre öğretmenliğe hazır olma durumları arasındaki korelasyon değerleri

Kişilik	Öğretmenliğe hazır olma durumu	
	r	p
1.Dışadönüklük	.320**	.000
2.Yumuşakbaşlılık	.064	.211
3.Özdenetim	.225**	.000
4.Nörotiklik	-.055	.284
5.Deneyime Açıklık	.299**	.000

Tablo 3 incelendiğinde Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazır olma durumlarının kişilik yapısıyla olan ilişkileri incelendiğinde nörotik ($r=-.055$, $p>0.05$) ve yumuşakbaşlılık ($r=-.064$, $p>0.05$) kişilik yapısıyla anlamlı bir ilişki bulunmazken dışadönüklük ($r=.320$, $p<.01$), özdenetim ($r=.225$, $p<.01$) ve deneyime açıklık ($r=.299$, $p<.01$) ile arasında anlamlı pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

4. Sonuç-Tartışma

Yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre nörotik kişilik yapısına sahip olan bireylerin akademik branş memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Nevrotiklik düzeyi yüksek bireyler endişeli, güvensiz, öfkeli, alıngan, nevrotiklik düzeyi düşük olan bireyler ise rahat, duygusal olarak dengeli, stresli durumlarda sakin kalabilen, kolay kolay öfkelenmeyen, kendine güvenleri yüksek ve olumlu duygular yaşamaya eğilimli bireyler olarak değerlendirilmektedir (Costa ve McCrae, 1995; Somer, Korkmaz & Tatar., 2002). Eryılmaz & Kara, (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kariyer adaptasyonu, kariyer araştırmaları ve öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının kariyer planlamaları ile nevrotik kişilik yapısı arasında anlamlı ilişki bulunmazken, öğretmen adaylarının kariyer uyumları ve kariyer araştırmaları ile nevrotik kişilik yapısı arasında anlamlı düşük düzeyde ve negative bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Tokar, Fischer ve Subich (1998), duygusal tutarsızlığın (Nevrotik kişiliğin) kariyer kararsızlığı, iş tatminsizliği, işe uyumsuzluğun artması, işle ilgili stresin daha negatif algılanması ile ilgili olduğunu belirtmişlerdir (Akt: Kubat & Kuruüzüm, 2010). Ayrıca Aslan & Yalçın, (2013) tarafından yapılan çalışmada Öğretmenliğe ilişkin tutum ile duygusal dengesizlik (nörotizm) ($r=-.50$, $p<.01$) arasında ise yüksek düzeyde ve zıt yönde anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Yine öğretmen adaylarıyla yapılan çalışmada duygusal dengesizlik (Nevrotiklik) kişilik özelliğine sahip olma durumu arttıkça mesleği daha az özümstedikleri görülmüştür (Göloğlu-Demir, Demir & Bolat, 2017).

Yapılan bu çalışmanın bir diğer sonucu ise yumuşakbaşlılık kişilik yapısı ile öğretmenliğe hazır olma durumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığına yöneliktir. Çevik-Kılıç (2017) tarafından yapılan çalışmada ise müzik öğretmenlerinin iş tatminleri ile yumuşakbaşlı kişilik özelliği arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmadığı görülmektedir. Ancak Göloğlu-Demir, Demir & Bolat, (2017) tarafından yapılan çalışmada Yumuşakbaşlılık kişilik özelliğine sahip olma durumu arttıkça, öğretmenlerin mesleklerini daha fazla özümsemekte olduğu bulunmuştur. Ayrıca Aslan & Yalçın, (2013) tarafından yapılan çalışmada Öğretmenliğe ilişkin tutum ile yumuşakbaşlılık arasında ise düşük düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu çalışmanın bir diğer bulgusu ise öğretmen adaylarının akademik brans memnuniyetleri ile yumuşakbaşlılık kişilik özellikleri arasında anlamlı pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğudur.

Çalışmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının akademik brans memnuniyetleri ve öğretmenliğe hazır olma durumları ile dışa dönüklük, öz denetimlik ve deneyime açıklık kişilik yapıları arasında anlamlı pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişkiler irdelendiğinde akademik brans memnuniyetinin deneyime açık kişilik yapısıyla arasında daha yüksek ilişki olduğu görülürken, öğretmenliğe hazır olma durumunun ise dışa dönüklük kişilik özelliğiyle ile daha yüksek ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Çevik (2011) tarafından yapılan çalışmada müzik öğretmeni adaylarının bölüm tatminleri ile kişiliğin iki boyutu olan deneyime açıklık ve dışadönüklük boyutları arasında pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır "Deneyime açıklık", "yumuşak başlılık" ve "sorumluluk" kişilik özelliğine sahip olma durumu arttıkça öğretmenlerin mesleğe yönelik genel motivasyon da artmaktadır (Göloğlu-Demir, Demir & Bolat, 2017). Ancak Aslan & Yalçın, (2013) tarafından yapılan çalışmada dışadönüklük ve deneyime açıklık ile öğretmenliğe ilişkin tutum arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

5. Öneriler

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre düşük düzeyde de olsa öğretmen adaylarının kişilik yapıları ile öğretmenlik mesleğine hazır olma durumları ve akademik brans memnuniyetleri arasında bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu ilişki temele alınarak öğretmen adaylarının kişilik yapılarını tespit etmeye yönelik daha kapsamlı çalışmalar yürütülebilir ve öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi, tutum, merak, istek gibi boyutlar kişilik yapılarıyla irdelenebilir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar irdelenerek öğretmen adaylarıyla görüşmeler yapılabilir ve çalışma nitel çalışmalarla desteklenebilir.

Kaynakça

- Aslan, S & Yalçın, M.(2013). Öğretmenliğe ilişkin tutumun beş faktör kişilik tipleriyle yordanması. *Millî Eğitim*, 197, 169-179.
- Çevik, B. (2011). Personality self-perceptions of Turkish music pre-service teachers in relation to departmental satisfaction. *International Journal of Music Education*, 29, 212-228. doi:10.1177/0255761410396282.
- Çevik-Kılıç, D.B. (2017). Türkiye'deki müzik öğretmenlerin kişilikleri ve iş tatminleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 435-454.
- Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.
- Erkuş, A & Tabak, A., (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin çalışanların çatışma yönetim tarzlarına etkisi: savunma sanayiinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 213-242.
- Eryılmaz, A. & Kara, A. (2017). Comparison of teachers and pre-service teachers with respect to personality traits and career adaptability. *International Journal of Instruction*, 10(1), 85-100.
- Göloğlu-Demir, C., Demir, E. & Bolat, Y. (2017). Sınıf öğretmenlerinin motivasyonları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(37), 73-87.
- Gür-Erdoğan, D. (2014). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etki eden faktörler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Bolu.
- Gür-Erdoğan, D., & Aرسال, Z. (2015). Öğretmen adaylarının akademik brans memnuniyetleri ile öğretmenlik mesleğine yönelme ve kariyer geliştirme arzuları arasındaki ilişki. *Uluslar arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(49), 147-171.

- Horzum, M. B., Ayas, T., & Padır, M. A. (2017) Beş faktör kişilik ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 398-408.
- Kubat, U., & Kuruüzüm, A. (2010). İş değerleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: bir yapısal denklem modelleme yaklaşımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 487-505.
- Somer, O., Korkmaz, M., & Tatar, A. (2002). Beş faktör kişilik envanterinin geliştirilmesi-I: Ölçek ve alt ölçeklerinin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.
- Wrzus, C., & Roberts, B. W. (2017). Processes of personality development in adulthood: the TESSERA framework. *Personality and Social Psychology Review*, 21(3) 253–277.
- Yelboğa, A. (2006). Kişilik özellikleri ve iş performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *"İş,Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2).
- Yıldırım, İ., & Kalman, M. (2017). Öğretmenliğe hazır olma ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(6), 2311-2326.
- Yücel, C., & Kaynak-Taşçı, S. (2008). Öğretmenlerin kişilik özellikleri ve örgütsel vatandaşlık davranışı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 685-706.